

عنوان مقاله:

منظر مردمی شهر

محل انتشار:

فصلنامه منظر، دوره 10، شماره 44 (سال: 1397)

تعداد صفحات اصل مقاله: 0

نویسنده:

سید امیر منصوری - دانشکده معماری و شهرسازی، پردیس هنرهای زیبا، دانشگاه تهران

خلاصه مقاله:

شهر، عالی ترین محصول تمدن انسان است. عده زیادی از متفکران و صاحب نظران بر سر این عبارت، اتفاق نظر دارند. شهر، مکانی است که انسان ها در آن گردهم می آیند، زندگی می کنند و به واسطه آن با یکدیگر تعامل دارند. در نتیجه تعامل میان انسان ها، عملی مشروط به واسطه شهر است. از این رو است که شهر، هم هدایت کننده نحوه تعامل انسان ها و هم مولود آن است. موجودی دوگانه که در عین حال که فاعل است، مفعول نیز هست. رابطه انسان ها با این موجود نیز دوگانه خواهد بود؛ آنها هم موثر بر شهر هستند و هم متأثر از شهر. لذا پرسش از چیستی و کیستی دو سوال اصلی تعیین کننده نحوه ارتباط انسان با شهر خواهد بود. اینکه ماهیت شهر چیست و چگونه موجودی است، صرف نظر از مولفه های تاریخی آن و با اتکای صرف به موجودیت شهر، پرسش هستی شناسانه برای طرح اندازی رفتار انسان ها با یکدیگر و با شهر است. پرسش از کیستی و هویت شهر، سوالی معرفت شناسانه و وابسته به صیورت تاریخی آن است؛ از چه زمان پدید آمده و نسبت آن با رویدادهای تاریخی چیست این دانایی نیز برای مداخله و مدیریت امر شهر ضروری است. از چنین منطقی، شهر پدیده ای آمیخته با انسان و جامعه انسانی است که نقش آفرینی بارزی در تربیت و ساخت شخصیت بشر دارد. لذا معیارهای وابسته به دو عنصر کالبد و انسان در مداخلات شهری، مهم ترین جایگاه برای تعیین حدود اهمیت هر یک و تعیین نقش آنها در سناریوی شهر را برعهده دارد. منظر شهر برای انسان، منظر آن است. شهر -سواى آنچه در واقع هست- در ذهن انسان بازنمایی و خوانده می شود و آنچه می خواند، منظر شهر نام دارد. منظر شهر، حقیقت یکپارچه شهر، مرکب از کالبد و انسان های درون آن در نظر شهروندان است. چنین پدیده ای موضوع مطالعات شهری است. از جمله سوالاتی که در اقدامات مختلف مدیریت کالبد شهری پیش می آید، حد ظهور فردیت شهروندان در کالبد شهر است. دنیای مدرن با کاستن حداکثری از این اثر فاعلی، شهر را بستر حقوقی جامعه ای تعریف کرد که فردیت ها در آن امکان بروز چندانی ندارند. در تفسیر بلوک شرق از مدرنیسم، که شهرهای کمونیستی را پدید آورد، فردیت به کلی، حتی در مقیاس واحد مسکونی نیز نادیده گرفته شد. تفسیر غربی مدرنیسم نیز در لوای جهانی شدن، سبک واحد و اصالت کارکرد به مبارزه بی امان با فردیت پرداخت و جز فردیت های سرمایه سالار، آحاد اجتماع فرصت بروز فردی در منظر شهر را به دست نیاوردند. در مقابل، منظر شهرهای دنیای اسلام، علی رغم وحدت سیمای کالبدی، جایگاه بروز فردیت های شهروندی و در مقیاس های بالاتر، تنوع محله ای، قومی و صنفی بود که تشخیص و هویت خاص به شهرها می بخشید. چنین شهرهایی، مبین مشارکت گسترده ساکنان در تولید و اداره شهر به شمار می آیند. دیوار خانه، سردر، پیاده روی مجاور بنا و کاشت درختان جلوی خانه از جمله مظاهر نقش آفرینی فردی شهروندان برای تولید کلیت شهر بود. این روند نانوشته تا کنون نیز در شهرهای ایران جاری است و تنها در مواردی که شهرداری ها، بدون پرسش از ضرورت و درستی عمل، با تفسیر حداکثری اختیارات خود به احداث پیاده روهای سرتاسری، کاشت درختان همگون در ...

کلمات کلیدی:

منظر شهر، منظر مردمی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/862701>

